

Праўная ахова сумежных правоў: тэорыя, практыка, перспэктывы

■ ВОЛЬГА ПАРФЕНЧЫК

Вольга Парфенчык — навучаецца на IV курсе аддзялення міжнароднага права факультэту міжнародных стасункаў БДУ ды аддзяленьні філязофіі Беларускага калегіюму. Сфера юрыдычных зацікаўленасцяў: міжнароднае крымінальнае права, аўтарскае права.

Выкананьні, фанаграмы і перадачы арганізацый вяртаюцца ў ахоўны аб'ект сумежных (прылеглых) правоў, што зазначана ў арт. 1 Закону Рэспублікі Беларусь “Аб аўтарскім праве і сумежных правах”. У адрозьненні ад аўтарскага права, сумежныя правы ня маюць даволі працяглай гісторыі, бо ня больш чым стагодзьдзе назад не існавала наагул ніякіх мэтадаў матэрыяльнай фіксацыі музычных ці іншых твораў. Яе пачаткам можна лічыць прыняцьце ў 1961 годзе Рымскай канвэнцыі аб ахове выканаўцаў, вытворцаў фанаграмаў і вяртаючых арганізацый, якая ўпершыню прызнала на міжнародным узроўні правы суб'ектаў сумежных правоў. Але, відаць, гэтая канвэнцыя не змагла напоўніць абараніць гуказапісныя кампаніі ад несанкцыянаванага капіяваньня іх прадукцыі, паколькі ў 60-х гадох назіраецца павелічэньне маштабаў аўдыёпірацтва. З гэтай прычыны 29 кастрычніка 1971 году ў Жэнэве была падпісана Канвэнцыя аб ахове інтарэсаў вытворцаў фанаграмаў ад несанкцыянаванага капіяваньня іх фанаграмаў. Яна мае вялікае значэньне ў барацьбе зь пірацтвам у рэкордынгам бізнэсе, пра што сьведчыць той факт, што да яе далучыліся 72 дзяржавы, у тым ліку практычна ўсе прамысловыя разьвітыя краіны, а таксама краіны Балтыі, Расея, Украіна. Жэнэўская канвэнцыя ўпершыню патрабуе ад дзяржаваў-удзельніц забесьпячэньня аховы ўсіх фанаграмаў, у тым ліку тых, якія былі запісаны па-за іх межамі, а таксама абавязвае дзяржавы перашкаджаць увозу на іх тэрыторыю кантрафактнай прадукцыі замежнага паходжаньня з мэтай яе распаўсюду. Нагадаем, Рымская канвэнцыя прадугледжвае нацыянальны рэжым аховы:

(а) выканаўцаў, якія ёсьць яе грамадзянамі, у дачыненні да выкананьняў, перадачы ў этэр ці першага запісу, усё на яе тэрыторыі;

(б) вытворцаў фанаграмаў, якія ёсьць яе грамадзянамі ці юрыдычнымі асобамі, у дачыненні да фанаграмаў, упершыню запісаных ці ўпершыню апублікаваных на яе тэрыторыі.

Безумоўна, прыняцьце Жэнэўскай канвэнцыі і наступнае далучэньне да яе дзяржаў вядзе да пазытыўных зьменаў на іх нацыянальных рынках гуказапісу, забясьпечваючы ахову ня толькі творам нацыянальных суб'ектаў, але і замежным імпартаваным таксама. Канвэнцыя ўступіла ў сілу 17 красавіка 2003 году. Да гэтага моманту Беларусь, згодна нацыянальнаму заканадаўству, ахоўвала толькі фанаграмы,

(а) чые вытворцы ёсьць грамадзянамі Рэспублікі Беларусь ці юрыдычнымі асобамі, якія маюць заўсёднае месцазнаходжаньне на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь;

(б) чые вытворцы ня ёсьць грамадзянамі Рэспублікі Беларусь ці юрыдычнымі асобамі, якія маюць афіцыйнае месцазнаходжаньне на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, але якія ўпершыню апублікаваныя на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь ці апублікаваныя на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь на працягу 30 дзён з дня іх першай публікацыі ў якой-небудзь іншай дзяржаве (п. 2 арт. 30 Закону).

Беларусь, згодна з прынятымі абавязкамі, павінна ахоўваць інтарэсы вытворцаў фанаграмаў зь іншых краінаў ад вырабу копіяў фанаграмаў бяз згоды на тое вытворцаў і ад увозу такіх копіяў з мэтай распаўсюду ў дачыненні да тых фанаграмаў, якія былі выпушчаны пасля даты далучэньня, т.б. пасля 17 красавіка 2003 году. Яшчэ адным значным, а магчыма і самым важным міжнародным актам у галіне сумежных правоў ёсьць Дамова СІУ па выкананьнях і фанаграмах, прынятая на Дыпляматычнай канфэрэнцыі Сусьветнай арганізацыі інтэлектуальнай уласнасьці па некаторых пытаньнях аўтарскага права ў Жэнэве 20 сьнежня 1996 году. Гэтая дамова ўпершыню на міжнародным узроўні замацавала за выканаўцамі немаёмасныя правы, што ня было вызначана нават у Рымскай канвэнцыі. На думку некаторых адмыслоўцаў, яна прэтэндуе на статус галоўнага міжнароднага пагадненьня ў галіне сумежных правоў, чьё месца дагэтуль займала Рымская канвэнцыя. Дамова ўзяла сілу на тэрыторыі Беларусі 20 траўня 2002 году.

На нацыянальным узроўні ахова фанаграмаў забясьпечваецца Грамадзянскім кодэксам Рэспублікі Беларусь, а таксама Законам “Аб аўтарскім праве і сумежных правах” у рэдакцыі 1998 году (далей Закон). Апошні адзначае ў арт. 4, што вытворцам фанаграмы лічыцца фізычная ці юрыдычная асоба, якая ўзяла на сябе ініцыятыву і адказнасьць за першы гукавы запіс якога-небудзь выкананьня ці іншых гукаў; пры адсутнасьці доказаў іншага вытворца фанаграмы прызнаецца асоба, чьё імя ці найменьне было пазначана на гэтай фанаграме. Вытворцамі фанаграмаў ёсьць зь большасьці гуказапісныя кампаніі, якім выканаўцы перадаюць выключныя правы на выкарыстаньне фанаграмаў. Найбольш буйныя кампаніі, каторым належыць каля 90% сусьветнай музыкі, — гэта EMI, PolyGram, Sony Music Entertainment, Warner Music, BMG, MCA Music, аб'яднаныя ў Міжнародную фэдэрацыю вытворцаў фанаграмаў (IFPI). Яна была створана ў 60-х гадох з мэтай аховы інтарэсаў міжнароднай музычнай індустрыі. Па-за межамі ўплыву “вялікай пяцёркі” застаецца толькі Індыя, дзе існуюць моцныя нацыянальныя музычныя кампаніі, а таксама краіны Афрыкі, дзе вытворцы фанаграмаў ня маюць магчымасьці атрымліваць прыбытак з прычыны эканамічнай нестабільнасьці ў рэгіёне.

Фанаграма вызначана законам як любы выключна гукавы запіс выкананьняў ці іншых гукаў або адлюстраваньняў гукаў. Фанаграмай ня ёсьць запіс гукаў, уключаны ў аўдыёвізуальны твор (арт. 4 Закону). Панятка адлюстраваньня гукаў у дадзеным азначэньні ўяўляе сабой магчымасьць з дапамогай лічбавых тэхналягіяў генэраваць гукі, нават калі такія гукі ня мелі месца насамрэч, што магчыма толькі з дапамогай пэўных музычных электронных інструмэнтаў.

The legal protection of related rights: theory, practice, perspectives

■ VOLHA PARFIENČYK

Volha Parfienčyk — a fourth-year Belarusian State University student at the Department of International Law of the International Relations Faculty and a student of philosophy department of Belaruskі kalehijum. The sphere of juridical interest comprises international criminal legislation and copyright legislation.

The performances, phonograms and the broadcasts are the object of related rights as stated in Article 1 of the Law “On copyright and related rights”. In contrast to copyright legislation related rights do not enjoy lengthy history, for as far as a century ago there existed no methods of material fixation of musical or other performances. The legal practice was initiated by the Rome Convention of 1961 on the protection of the performers’, phonogram producers’ and broadcasters’ rights. It was the first international record to recognize the rights of the subjects of related rights. But the Convention failed to fully protect the rights of sound-recording studios from unsanctioned copying of their products, for the 1960s saw a rise in audio piracy. To combat the tendency the Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations was adopted in Geneva on October, 29 1971. It is a document of major importance in the sphere of piracy-fighting, for 72 states acceded to it, including most developed countries, the Baltic states, Russia and Ukraine. For the first time in the history, the Geneva Convention exacts from the member-states securing of all the phonograms, including those recorded outside the country. It also binds the states to restrain the imports of the foreign infringing merchandise for distribution. The Rome Convention creates a national protection procedure for:

- (a) the performers in their home countries with respect to performing, broadcasting and first-time recording;
- (b) home phonogram producers — juridical persons with respect to the phonograms, recorded or published for the first time in its territory. There is no doubt that the adoption of the Geneva Convention and further accession to it of more states bring about some positive changes to the national markets of sound-recording, granting protection not only to the production of the home subjects, but also to that imported. The convention came into force on April, 17 2003. Up to that date Belarus, according to the national legislation, protected only those phonograms,

- 1) whose authors are the citizens of the Republic of Belarus or the juridical persons, permanently residing in the Republic of Belarus;

- 2) whose authors are neither Belarusian citizens nor the juridical persons, permanently residing in the Republic of Belarus, but their phonograms are published for the first time in the Republic or are published in the territory of the Republic of Belarus within 30 days after its realisation in some other state (p. 2 art. 30 of the Law). Belarus, in compliance with the obligations assumed, is to protect the foreign phonogram producers from making phonogram copies without producer’s consent and from importing the copies of the phonograms released after April, 17 2003 in order to distribute them. One more significant, if not the most important international act in the realm of related rights is the WIPO Copyright Treaty, adopted by the Diplomatic Conference on copyright of the World Intellectual Property Organisation in Geneva on January, 20 1996. This agreement was the first international document to secure for the performers the non-property rights, which was not defined even in the Rome Convention. Some experts consider it to occupy the pivotal status in the sphere of international related rights, formerly held by the Rome Convention. In the territory of the Republic of Belarus the Treaty came into force on May, 20 2002.

In Belarus the phonogram protection is secured by the Civil Code and the Law “On Copyright and Related rights” in its 1998 version (further in the text — the Law). According to Article 4 of the latter, the producer of the phonogram is the physical or juridical person that takes the initiative and responsibility for the first sound recording of some performance or other sounds; if there are no proofs of the contrary, the performer of the phonogram is the person, whose name is on the phonogram. The phonogram producers are in most cases sound-recording studios, to whom the performers cede the exclusive right to employ the phonogram. The biggest companies, possessing about 90% of world music, are EMI, PolyGram, Sony Music Entertainment, Warner Music, BMG, MCA Music, constituting the International Federation of Phonogram Industry (IFPI). It was founded in 1960s in order to lobby the interests of the world music industry.

Out of “the Great Five’s” reach remain only India, where the national music companies are traditionally strong, and the African countries, where the phonogram manufacturers are devoid of chance to receive profit because of the region’s economic instability.

A phonogram is defined in the Law as any purely sound record of performances, other sounds or their illustrations. The record of any sounds in an audiovisual work is not a phonogram (art. 4 of the Law). The concept of sound illustration is, in the sense given, the possibility of generating sounds with the help of digital technologies, while the sounds were fake. This can be made possible with the help of certain musical electronic instruments.

The employment of phonograms is profitable only if they are fabricated and distributed by approbation of the rightholder. In other cases such phonograms are considered to be infringing and bring profit only to the law-breaker. According to p. 2 art. 39 of the Law, the units of goods, recordings, phonograms, on-air and cable television programs, whose manufacturing, proliferation or other deployment entails the breaking of copyright and the related rights are infringing articles. They are commonly known as pirate copies, and piracy is consequently the unlawful employment of the objects, protected by copyright or related rights, generally the replication (manufacturing) and distribution (selling). Today, according to rough estimate, 80 % of the Belarusian market of audio and video production constitute pirated copies. The situation is promoted by the existence of common border with Russia — the country, which is, according to the International Federation of Gramophone Production Manufacturers, the world leader in pirated cassettes and discs manufacturing. Almost complete lack of

Выкарыстаньне фанаграмаў прыносіць прыбытак толькі ў тым выпадку, калі яны былі выраблены і распаўсюджаны са згоды і зь ведама праваўладальніка. У іншым выпадку, такія фанаграмы лічацца кантрафактнымі і прыносяць прыбытак толькі самім парушальнікам закону. Згодна ч. 2 арт. 39 Закону асобнікі твору, запісанага выкананьня, фанаграмы, перадачы арганізацыі этэрнага і кабельнага вяшчання, выраб, распаўсюд ці іншае выкарыстаньне каторых цягне за сабой парушэньне аўтарскага права і сумежных правоў, ёсьць кантрафактнымі. У побыце іх нярэдка называюць пірацкімі, а пірацтвам — адпаведна незаконнае выкарыстаньне аб'ектаў, якія ахоўваюцца аўтарскім і сумежным правам, пераважна тыражаваньне (выраб) і распаўсюд (продаж). На сёньня, паводля прыблізных падлікаў, беларускі рынак аўдыё- і відэапрадукцыі на 80% складаецца з кантрафактнай прадукцыі. Існаваньню такой сытуацыі спрыяе наяўнасьць агульнай мяжы з Расеяй — краінай, якая па зьвестках Міжнароднай фэдэрацыі вытворцаў грамафоннай прадукцыі, займае першае месца па вырабу пірацкіх касэт і дыскаў. Практычна поўная адсутнасьць зацікаўленасьці дзяржавы ў распрацоўцы эфэктыўных мэтадаў аховы нацыянальнага рынку ад кантрафактнай прадукцыі, адсутнасьць дзейных мэханізмаў барацьбы з парушальнікамі закону робіць айчынных вытворцаў фанаграмаў, выканаўцаў і аўтараў безабароннымі перад піратамі. Малаэфэктыўнай барацьбу робіць той факт, што па абарону парушаных правоў у суд можа звярнуцца толькі сам праваўладальнік, а таксама прадстаўнік ці іншая асоба, якая атрымала па дамове выключныя маёмасныя правы (арт. 40 Закону). У апошнім выпадку размова ідзе пра арганізацыі па калектыўным кіраваньні маёмаснымі правамі. У нашай краіне такой арганізацыяй ёсьць Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства інтэлектуальнай уласнасьці (РУПІУ).

Зараз вызначым, якія правы належаць вытворцам фанаграмаў. Так, згодна арт. 32 Закону выключнае права на выкарыстаньне фанаграмы азначае права здзяйсняць або дазваляць здзяйсняць наступныя дзеянні:

- рэпрадукаваць (наўпрост або ўскосна) фанаграму;
- перарабляць або іншым чынам перапрацоўваць фанаграму;
- распаўсюджаць арыгінал ці асобнікі фанаграмы праз продаж ці іншую перадачу права маёмасьці;
- імпартаваць асобнікі фанаграмы ў мэтах распаўсюду, у тым ліку асобнікі, якія зроблены з дазволу вытворцы гэтай фанаграмы;
- здаваць у пракат арыгінал ці асобнікі фанаграмы;
- даводзіць да ведама фанаграму па правадох або сродкамі бяздротавай сувязі такім чынам, каб прадстаўнікі публікі маглі ажыццяўляць да іх доступ зь любога месца і ў любы час паводля іх уласнага выбару.

Вось жа, толькі сам вытворца фанаграмаў вырашае, у якой колькасьці рэпрадукаваць сваю прадукцыю і якім чынам яе выкарыстоўваць. Аднак п. 3 арт. 32 зьмяшчае ўмовы, пры якіх права на распаўсюд больш не належыць праваўладальніку (т.зв. вычарпаньне права). Так, калі асобнікі правамерна апублікаванай фанаграмы ўведзены з дазволу выканаўцы і вытворцы фанаграмы ў грамадзянскі абарот празь іх продаж ці іншую перадачу права ўласнасьці, то дазваляецца іх далейшы распаўсюд на тэрыторыі Беларусі без дазволу выканаўцы і вытворцы фанаграмы і бяз выплаты ім узнагароды. Пры гэтым права на пракат належыць выканаўцу і вытворцу фанаграмы незалежна ад прыналежнасьці права ўласнасьці на арыгінал або асобнікі твору. Таму, калі вытворца фанаграмы падпісаў пагадненьне з арганізацыяй, якая займаецца рэалізацыяй аўдыё- і відэапрадукцыі, прадаў асобнікі апублікаванай фанаграмы, то такая арганізацыя ўжо сама мае права падпісваць пагадненьні аб пастаўцы прадукцыі гуртам і паасобна іншым прадпрыемствам. Але трэба памятаць, што размова ідзе аб пераходзе права ўласнасьці на матэрыяльны носьбіт, а не на самі творы як аб'екты інтэлектуальнай уласнасьці, таму ўсе суб'екты гэтага патэнцыяльнага ланцугу прадаўцоў — пакупнікоў маюць права толькі на перапродаж і ні ў якім разе на тыражаваньне.

Зараз спынімся на такім праве вытворцы фанаграмы, як рэпрадукаваньне. Рэпрадукаваньне — гэта выраб аднаго ці болей асобнікаў твору ці аб'екта сумежных правоў у любой матэрыяльнай форме, у тым ліку заўсёднае ці часовае захаваньне ў лічбавай форме ў электронным сродку. Згодна са згаданым пагадненьнем, прынятым на Дыпляматычнай канфэрэнцыі, разьмяшчэньне фанаграмы ў лічбавай форме ў электронным сродку таксама лічыцца рэпрадукаваньнем. Гэта значыць, што калі асоба, якая валодае асобнікам фанаграмы, разьмяшчае яе ў выглядзе камбінацыі нулёў і адзінак, напрыклад, у Інтэрнэт, то гэта таксама ёсьць рэпрадукаваньнем. А паколькі выключнае права на рэпрадукаваньне належыць вытворцу фанаграмы, то і разьмяшчэньне музычных файлаў у Інтэрнэт павінна быць зроблена з дазволу праваўладальніка. Інакш, такая асоба ёсьць парушальнікам аўтарскіх і сумежных правоў і мае несёці пакараньне ў адпаведнасьці з заканадаўствам. Зь іншага боку, разьмяшчэньне фанаграмаў у Інтэрнэт робіцца з мэтай давядзеньня іх да ўсеагульнага ведама, што магчыма без дазволу, але з абавязковай выплатай узнагароды праваўладальніку. Тэрмін давядзеньня да ўсеагульнага ведама тут (як і ў самім законе) ужываецца ў сэнсе спосабу прынароднага даньсення да ведама праз разьмяшчэньне твору менавіта ў лічбавай форме (у Інтэрнэт), права на якое зафіксавана ў арт. 33 Закону. Акрамя таго, згаданае пагадненьне ня мае сілы дамовы, таму ў такіх разох належыць карыстацца менавіта арт. 33 і разьмяшчаць фанаграмы ў Інтэрнэт толькі з выплатай узнагароды праваўладальніку. Тут хацелася б узгадаць справу аўтара і каардынатора неафіцыйнага ўэб-сайту Песьняры.com сп. Фёдара Караленкі, які разьмяшчаў на ім гіпэрспасылкі на музычныя файлы, што знаходзіліся на іншых сэрвэрах. Адказчык быў прыцягнуты да адміністрацыйнай адказнасьці і мусіў выплаціць штраф у памеры трох базавых велічыняў. Беларусь, такім чынам, стала першай краінай, дзе да адказнасьці была прыцягнута асоба, якая разьмяшчала ў Інтэрнэт не самі музычныя файлы, а толькі спасылкі на сайты, на якіх такія файлы разьмяшчаліся. Адказчык, здаецца, не зрабіў ніякага дзеяньня, якое падпадала б пад пералік выключных маёмасных правоў пазыўніка, таму ён і не парушаў ніякіх правоў, але суд вырашыў інакш.

Адной з самых вядомых замежных справаў была, магчыма, справа кампаніі Napster, якая займалася пошукам музычных файлаў у фармаце mp3 на цьвердых дысках карыстальнікаў і абменах гэтымі файламі. Сецівы кшталту Napster прызначаны для он-лайнавага абмена музычнымі файламі. Па ўсім сьвеце была высунута вялікая колькасьць позоваў вытворцамі фанаграмаў і выканаўцамі да такіх сайтаў, а ў апошні час пачасьціліся выпадкі абвінавачваньняў не саміх сайтаў, а іх непасрэдных карыстальнікаў, якіх даволі проста вылічыць па IP-адрасу, асабліва калі ў справе бярэ ўдзел суд. Кампаніі кшталту Napster апраўдваліся тым, што яны не займаліся распаўсюдам музычных файлаў, а ўсяго толькі абменьвалі іх паміж карыстальнікамі. Аднак, гэта не выратавала кампанію ад закрыцьця.

governmental interest in working out the effective methods of the national market protection from pirated production, the absence of efficacious mechanisms of fighting the law-breakers exposes the national phonogram producers, performers and authors to pirates. The strife is rendered fruitless by the fact that only the rightholder, his representative or some other person granted exclusive rights of property under contract, is entitled to apply to court (art. 40 of the Law). In the latter case the organisations for the collective management of property rights are meant. In our country the Republican Unitary Enterprise on Intellectual Property (RUEIP) is such kind of organisation.

Let us define what the rights of phonogram producers are. Thus, according to art. 32 of the Law, the exclusive right for a phonogram employment means the right to exercise or to allow to exercise the following actions:

- to reproduce (either directly or indirectly) the phonogram;
- to remake or by any means alter the phonogram;
- to distribute the original version or the copies of the phonogram by selling them or other form of passing the right of property;
- to import the phonogram units to the site of distribution, including the units made under the consent of the author of the phonogram;
- to rent the original version or the phonogram units;
- to make available to the public the phonogram by wire or wireless means in such a way that public has access to them from a place and at a time individually chosen by them.

Only the producer of the phonogram enjoys the right to determine the number of copies to be made and the way it should be employed. However, Though p. 3 art. 32 provides a list of conditions, under which the privilege to distribute the product no more belongs to the rightholder (the exhaustion of rights). Thus, if the units of a lawfully published phonogram are put by approbation of the performer and the distributor into circulation by selling or other means of right cession, further distribution of these phonograms on the territory of the Republic of Belarus is permitted without the performer's and distributor's consent and any payment to them. Still, the performer and distributor retain the right of rental regardless of their having the property right. That is why when the phonogram producer concludes an agreement with a firm, dealing with the realization of audio and video products, such firm has the right to make deals for wholesale and retail selling of the recordings on its own accord. But one should not forget that the issue is the lapse of the property right for the material object, not for the creative work as an object of intellectual property. That's why all the subjects of this potential chain of sellers-buyers are empowered to re-sale rather than reproduce the recordings.

Let us inquire now into the reproduction right of the phonogram producer. Reproduction is the production of one or more copies of a work or an object of the related rights in any material form, including permanent or temporary conservation in the digital form in an electronic appliance. According to the agreement, adopted at the Diplomatic Conference, the placing of a phonogram in a digital form into an electronic appliance should also be considered as reproduction. That means that if a person possessing a copy of a phonogram places it as a combination of ones and zeros on the Internet, he/she reproduces it. And for the exclusive reproduction right rests with producer of the phonogram, so in order to place the music files on the Internet, one needs to ask for the permission of the producer. In other words, such a person violates copyright and related rights and is to suffer a punishment in accordance with the law. From the other side, one places phonograms on the Internet in order to make them available to the public, which is permissible without the producer's consent, but with a compulsory payment to the rightholder. The term of "making available" is used here (as it is in the Law itself) in the sense of a way of communication to the public via placing the work in the digital form (on the Internet), the right for doing so is laid down in art. 33 of the Law. Besides, the above mentioned agreement does not have the power of a Convention, that's why in such cases one should abide by art. 33 and place the phonograms on the Internet only after paying a remuneration to the rightholder. In this relation, one may consider the case of Mr. Fiodar Karalenka, the author and the co-ordinator of the non-official web-site www.pesnuary.com, who placed there a hyperlink to the music files, resting on other servers. The defendant was called to administrative responsibility and had to pay a fine of 3 basic values. Thus, Belarus became the first country where a person was trialled for placing on the Internet not even the music files, but the links to the sites they were placed in. The respondent did not seem to commit any action that would come under the list of the exclusive property rights of the plaintiff. Thus, he did not breach anyone's rights, but the court's decision was different.

The case of the Napster company, an engine for mp3 music files search and exchange, was among the cases renowned abroad. Napster-like networks are designated for on-line exchange of music files. A great many suits were brought by phonogram producers and performers all over the world against such kind of sites, with a lately growing tendency to sue the immediate users of such resource, who are easily detected by IP-addresses, especially if court is engaged in the case. The companies under trial contended that what they did was not the distribution of musical files, but only the provision of mediatory facility. This argument failed to save Napster from closure.

Thus, it should be mentioned that the legal basis in copyright sphere is not sufficiently elaborated. Even the lawyers themselves do not at times realize the evident peculiarities of the World Wide Web, along with it being different from other copyright and related rights' objects. The application of copyright law to the objects in digital form, not realizing their peculiar essence, without the required knowledge in IT-sphere, makes the trial on the authors' and subjects' related rights protection absurd.

It seems relevant now to touch upon the confines of the phonogram usage by the consumers. It is stated in p. 2 art. 36 of the Law that any physical person is entitled to reproduce a phonogram privately without the performer's and producer's consent. The consumer has a right to listen to/watch the copyright or the related rights' object in the company of his/her family or close relations. This is normally inscribed on the very material object or stated in some other form (for instance, in order to install a computer game the user is to accept a license agreement).

Such reproduction must not bring any profit, that's why listening to or screening of licensed production in public places, such as shops or restaurants aimed at attracting clients is considered to be an indirect way of profit earning; this activity is to be accompanied by paying remuneration to the rightholder. In Belarus the collection and payment of remuneration for public performance of the phonograms and for making them publicly known to procure commercial advantage is exercised

Такім чынам, хацелася б адзначыць, што заканадаўчая база ў галіне аўтарскага права ў Інтэрнэт дастаткова не распрацаваная, і часам самі праўнікі не разумеюць відавочных асаблівасцяў міжнароднага секіва і яго адрозненняў ад іншых сродкаў увасаблення аб'ектаў аўтарскага і сумежных правоў. Прымяненне нормаў аўтарскага права да аб'ектаў, размешчаных у лічбавай форме, без уяўлення іх адметнай сутнасці, без неабходных ведаў у галіне інфармацыйных тэхналогіяў, робіць судовую справу па ахове правоў аўтараў і суб'ектаў сумежных правоў абсурднай.

Зараз падаецца неабходным закрануць межы выкарыстання спажывцамі фанаграмаў. У п. 2 арт. 36 Закона зазначаецца, што любая фізічная асоба можа рэпрадукаваць фанаграму без дазволу выканаўцы і вытворцы фанаграмаў выключна ў асабістых мэтах. Спажывец мае права выкарыстоўваць твор аўтарскага і сумежных правоў толькі з мэтай праслухоўвання/прагляду ў сямейным коле і/ці блізкіх сваякоў і знаёмых і рэпрадукавання ў асабістых мэтах. Гэта, як правіла, зазначаецца на самім матэрыяльным носьбіце ў выглядзе надпісу або ў другім выглядзе (напрыклад, каб інсталяваць кампутарную гульню, карыстальнік павінен згадзіцца з умовамі ліцэнзійнай дамовы, якая з'яўляецца на экране). Такое выкарыстанне не павінна прыносіць ніякай выгоды, таму тое ж праслухоўванне ці прагляд у публічных установах, напрыклад, у крамах, рэстаранах з мэтай прывабіць кліентаў лічыцца ўскосным мэтам атрымання камэрцыйнага прыбытку і павінна здзяйсняцца з выплатай ўзнагароды праваўладальніку. У Рэспубліцы Беларусь зьбіранне, выдаткаванне і выплочванне ўзнагароды за публічнае выкананне і данясенне да ўсеагульнага ведама фанаграмаў, апублікаваных у камерцыйных мэтах, ажыццяўляе РУПІУ.

Вось жа, за парушэнне аднаго з пералічаных правоў праваўладальніка надыходзіць адказнасць па заканадаўстве. Фізічная ці юрыдычная асоба, якая не выконвае патрабаванняў Закона, з'яўляецца парушальнікам аўтарскага і сумежных правоў (п. 1 арт. 39). Парушэннем з'яўляецца любое дзеянне асобы, якое ажыццяўляецца без дазволу праваўладальніка; так і любы аб'ект інтэлектуальнай уласнасці лічыцца кантрафактным, калі ён зроблены без дазволу аўтара ці суб'екта сумежных правоў.

Парушальнік прыцягваецца да адказнасці ў адпаведнасці з Крымінальным кодэксам, Кодэксам аб адміністрацыйных правапарушэннях, да яго робяцца захады, прадугледжаныя і самім Законом. Паводле арт. 9.21 КаБАП, адказнасць у выглядзе штрафу наступае за незаконны распаўсюд ці іншае незаконнае выкарыстанне аб'ектаў аўтарскага і сумежных правоў. За такое ж правапарушэнне, якое было ўчынена на працягу году пасля накладання адміністрацыйнага спагнання, да асобы прымяняюцца захады пакарання згодна п. 2 арт. 201 КК. Крымінальная адказнасць службовай асобы, а таксама адказнасць за злачынства, якое было ўчынена групай асоб або з спрычыненьнем шкоды ў памеры 500 і больш базавых адзінак, надыходзіць згодна ч. 3 таго ж артыкула і не патрабуе адміністрацыйнай прэюдыцыі. Захады, прадугледжаныя КК і КаБАП прымяняюцца ў якасці пакарання да парушальнікаў. Разам з тым, Закон аб аўтарскім праве і сумежных правах уключае даволі вялікі пералік захадаў, накіраваных на ахову аўтарскіх правоў. Згодна п. 2 арт. 40 праваўладальнік мае права патрабаваць здзяйснення наступных дзеянняў:

- прызнання аўтарскага або сумежных правоў;
- аднаўлення становішча, якое існавала да парушэння правоў;
- спынення дзеянняў, якія парушаюць аўтарскія ці сумежныя правы або якія ствараюць пагрозу іх парушэння,
- пакрыцця стратаў, у тым ліку страчанай карысці;
- спагнання даходу, які атрымаў парушальнік, замест пакрыцця стратаў;
- выплочвання кампенсацыі ад 10 да 50 тыс. мінімальнага заробкаў замест пакрыцця стратаў або спагнання даходу;
- прыняцця іншых захадаў, прадугледжаных заканадаўствам.

У п. 3 гэтага артыкула зазначаецца, што кантрафактныя асобнікі аб'ектаў аўтарскага і сумежных правоў падлягаюць абавязковай канфіскацыі па рашэнні суда, калі справа будзе вырашана на карысць пазыўніка. Канфіскацыю кантрафактных асобнікаў трэба адрозніваць ад іх арышту, бо ён разглядаецца ў якасці спосабу забеспячэння позоваў і ажыццяўлення кожнага раз, калі ёсць дастатковыя падставы меркаваць пра незаконны выраб прадукцыі. Таму, калі такія падставы адпадаюць, яе вяртаюць уласніку.

У якасці высновы хацелася б зацэміць, што далёка ня ўсё магчымае робіцца дзеля аховы правоў аўтараў, выканаўцаў, вытворцаў фанаграмаў у нашай краіне. Безумоўна, немагчыма весці размову пра "ўзвышаныя" і мала каму вядомыя аўтарскія правы, калі, пачынаючы ад прадаўца ў шапіку і сканчваючы міліцыянтам, у апошнюю чаргу падумаеш пра тое, што свае непасрэдныя дзеянні або бяздзейныя ніяк ня могуць суадносіцца з павагай да правоў аўтараў і іх выкананнем. У першым выпадку размова ідзе пра продаж пірацкай прадукцыі, што безумоўна вядома яе ўласніку, у апошнім — пра заключэнне т.зв. "міравых пагадненняў", калі замест таго, каб разбіраць такія справы ў судзе, асобныя чальцы праваахоўных органаў за пэўную плату ад гэтых самых уласнікаў дазваляюць ім далей займацца сваёй дзейнасцю. Мала колькасць арганізацыяў, якія б эфектыўна займаліся аховай інтэлектуальнай уласнасці, робіць справу абароны аўтараў замарожанай.

Крыніцы:

1. Международная конвенция об охране прав исполнителей, изготовителей фонограмм и вещательных организаций — Римская конвенция 1961 г. (размешчана на сайце <http://www.fips.ru/>)
2. Конвенция об охране интересов производителей фонограмм от незаконного воспроизведения их фонограмм — Женевская конвенция 1971 г. (размешчана на сайце <http://www.fips.ru/>)
3. Договор ВОИС по исполнению и фонограммам — Женева 1996 (размешчана на сайце <http://www.copyrighter.ru/>)
4. Закон "Об авторском праве и смежных правах" в редакции 1998 г. (размешчаны на сайце <http://www.ncpi.gov.by>)
5. Судариков С.А. Комментарий к Закону РБ "Об авторском праве и смежных правах".// М. 2000 г.

by RUEIP.

Naturally, one is amenable for breaking one of the enlisted rightholder's rights. A juridical or a physical person not to comply with the provisions of the Law is considered to be copyright and related rights' law breaker (p. 1 art. 39). An offence is any action of a person accomplished without the rightholder's permit; just like any intellectual property object is accepted as infringing if it is manufactured without the author's or the related rights holder's permit.

The offender is called to account under the Criminal Code, the Code of Administrative Offence, the actions provided by the Law are also taken to him. According to art. 9.21 of the Code of Administrative Offence, a fine is levied for the unlawful distribution or any other illegal employment of copyright and related rights' objects. For the same offence enacted within a year after the fine imposition, a person is liable to p. 2 art. 201 of the Criminal Code. The criminal proceedings against an official, as well as for the one committed by a group of people or at the rate of 500 or more basic values, are instituted according to p. 3 of art. 201 without any administrative preclusion. The measures, provided by the Criminal Code and the Code of Administrative Offence are implemented as a penalty for the offenders. Along with it, the Law on copyright and related rights involves a substantial list of measures, aimed at copyright protection. According to p. 2 art. 40 the rightholder can demand the execution of the following acts:

- the recognition of copyright and related rights;
- the restoration of the pre-offence state of things;
- the termination of the actions trespassing copyright/ related rights or imperilling them;
- the cover of losses, possible profit included;
- the confiscation of the illegal income instead of loss cover;
- receiving the compensation of 10 to 50 thousand minimal wages instead of loss cover or the illegal income confiscation;
- taking any other measures, provided for in the legislation.

P.3 of this article determines that any infringing merchandise is liable to compulsory confiscation by the judgement of court provided the case is won by the plaintiff. The confiscation of infringing merchandise is to be distinguished from their arrest, for the latter is regarded as a suit depositions and is referred to any time there are grounds to think of the unlawful background of the goods. If such reasons vanish, the goods are returned to the owner.

In conclusion, one needs to observe that much is still not accomplished in our republic to secure the rights of the authors, performers and phonogram producers. It is by far impossible to speak about the "lofty" and scarcely familiar copyright, when no one's action or inaction, starting with booth-sellers up to militiamen, can be regarded as respectful for copyrights and abiding by them. It is the selling of pirated goods in the first case and the conclusion of the so-called "amicable agreements" between the owners of the very pirated goods and the law machinery representatives, who, instead of investigating into such cases, let them proceed with their activity for bribes. The small number of the organizations, effectively involved into intellectual property protection freezes the activity on copyright and the related rights' protection.

The sources employed:

1. International Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations — Rome Convention of 1961 (find its Russian translation at <http://www.fips.ru/>).
2. Convention for the Protection of Producers of Phonograms Against Unauthorized Duplication of Their Phonograms — Geneva Convention of 1971 (find its Russian translation at <http://www.fips.ru/>).
3. WIPO Copyright Treaty — Geneva, 1996 (find its Russian translation at <http://www.copyrighter.ru/>)
4. The Law "On Copyright and Neighbouring right" in its 1998 version (available at <http://www.ncpi.gov.by/>).
5. Sudarykaŭ S.A. Comment to the Law "On Copyright and Related rights"// Miensk 2000.
6. The Code of Administrative Offence of 6. 12. 1984 (available at <http://www.ncpi.gov.by/>)
7. The Criminal Code of 9. 06 1999 (available at <http://www.ncpi.gov.by/>)